

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра банківської справи

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» за
освітньо-професійною програмою «Міжнародний банківський бізнес»
на тему:
«Організація безпеки банку за операціями з платіжними картками»

Виконав: студентка 4 курсу, групи 44
факультет фінансів та банківської справи
ГРИШАКІНА КАТЕРИНА МИКОЛАЇВНА
Керівник: к.е.н., доцент
СЕРГЄЄВА О.С.

ОДЕСА - 2023 р

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Платіжні карти є одним з найпоширеніших і зручних засобів безготівкових розрахунків, що забезпечують доступ клієнтів до різноманітних фінансових послуг та товарів. Однак, зростання використання платіжних карток призвело до збільшення кількості кіберзлочинності, пов'язаної з операціями з цими картками. Організація безпеки банку є надзвичайно важливою для забезпечення захисту фінансових активів клієнтів і збереження репутації банку. Розуміння проблем, що виникають в процесі обробки платіжних транзакцій та розроблення відповідних стратегій безпеки є ключовими складовими успішної діяльності банку. Особливо важливим є забезпечення безпеки при операціях з платіжними картками, які стали мішенню для кіберзлочинців.

Дослідження в галузі безпеки банку за операціями з платіжними картками є необхідним для того, щоб виявити проблеми та знайти ефективні шляхи їх вирішення. Це допоможе зберегти репутацію банку, збільшити його прибутковість та забезпечити високий рівень задоволення клієнтів.

Питання організації безпеки банку з платіжними картками та забезпечення безпеки банківського сектору досліджували такі науковці: Євдокімова М. О., Маковоз О.С., Передерій Т.С., Ситник Н.С., Васьків І.М., Марченко О. М., Пушак Я. Я., Ревак І., Горалько О.В., Шупрудько Н.В., Олійничук О., Єфімов М.М., Легкоступ І.І., Ваганова О.В., Коцан-Олинець Ю.Я., Йона О.О., Казакова Н.Ф. та ін.

Метою кваліфікаційної роботи є аналіз теоретичних та методичних підходів та надання практичних рекомендацій для підвищення рівня безпеки платіжних карток на ринку України.

Реалізація поставленої мети обумовила необхідність вирішення в роботі таких завдань:

- дослідити теоретичні основи поняття «організація безпеки банку» та визначити її місце та роль при здійсненні операцій з платіжними картками;
- ознайомитись з правовим та законодавчим регулюванням, що стосується забезпечення безпеки банків під час проведення операцій з платіжними картками;
- провести аналіз сучасного стану діяльності банківських установ України на ринку платіжних карток;
- оцінити діяльності Акціонерного банку «Південний» на ринку платіжних карток України;
- виявити заходи організації безпеки, які були впровадженні Акціонерним банком «Південним» щодо усунення шахрайства с платіжними картками;
- розглянути міжнародний досвід у забезпеченні безпеки банківської діяльності під час операцій з платіжними картками;

- виявити проблеми безпеки банку з платіжними картками, надати рекомендації та визначити напрями удосконалення рівня безпеки банків на ринку платіжних карток України.

Об'єктом дослідження є процес організації безпеки банку при здійсненні операцій з платіжними картками.

Предметом дослідження є теоретичні засади та практичні аспекти щодо організації безпеки банку при здійсненні операцій з платіжними картками в Україні та закордоном.

Методи дослідження. У процесі написання кваліфікаційної роботи використовуються ряд методів, зокрема: теоретичне узагальнення, порівняння та співставлення, групування, логічний аналіз.

Інформаційною базою дослідження є чинні законодавчі та нормативні акти, що регулюють діяльність банків, офіційні матеріали Державної служби статистики України, Національного банку України, публічна фінансова та внутрішня управлінська звітність банків, фахові періодичні видання та дослідження вітчизняних та зарубіжних науковців, офіційні ресурси мережі Інтернет.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (61 найменування). Загальний обсяг роботи становить 75 сторінок. Основний зміст викладено на 65 сторінках. Робота містить 6 таблиць, 16 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «**Теоретичні засади організації безпеки банку при здійсненні операцій з платіжними картками**» було визначено наступне:

1. Проведено аналіз поняття «організації безпеки банку» та визначено, що якісна організація безпеки банку має вплив на безпеку платіжних карток і розглядається як ключовий елемент управління банківським сектором. Визначено причини небезпеки у банківських установах, такі як спроби проникнення в програмне забезпечення злочинників; помилка персоналу випадкова або в корисних цілях; вихід техніки із ладу; вихід конфіденційної інформації за межі банку та багато іншого. Зазначено стратегії забезпечення безпеки банківських установ, які варто дотримуватися під час формування та використання безпеки банку від зовнішніх та внутрішніх загроз.

2. Досліджено види злочинів у сфері виготовлення та обігу платіжних карток. Розглянуто рівні безпеки платіжних карток, серед яких: емісія, видача, обслуговування та закриття платіжних карток. Рівні безпеки платіжних карток є важливими етапами для захисту фінансових даних та персональної інформації власників карток. Кожен рівень має свої особливості та ступінь відповідальності, що дозволяє банкам та фінансовим установам захистити своїх клієнтів від несанкціонованого доступу.

Розглянуті нормативно-правові акти України, що стосуються безпеки використання платіжних карток. Законодавство щодо безпеки платіжних карток має на меті захистити інформацію про клієнтів та їхні фінансові

ресурси, що зберігаються на картках, від несанкціонованого доступу, крадіжки та маніпуляцій. З метою запобігання та протидії шахрайства, необхідно підвищити рівень фінансової грамотності громадян та сприяти їх освіті щодо безпечного користування платіжними картками. Також необхідно вдосконалити роботу правоохоронних органів та банків з метою оперативної перевірки та розслідування злочинів, пов'язаних з платіжними картками. Важливим кроком є покращення кримінального законодавства щодо таких злочинів.

У другому розділі **«Аналіз діяльності банків на ринку платіжних карток»** було проаналізовано ринок банківських платіжних карток в Україні та доведено, що за підсумками останніх років, український ринок платіжних карток демонструє стрімке збільшення у сумі та обсязі безготівкових операцій, збільшення емісії карток та кількість активних карток, збільшення кількості торговельних терміналів та суб'єктів господарювання, які приймають платіжні картки, але зменшення кількості банків та банкоматів, що свідчить про активний розвиток платіжних карток, та перевагу безготівкових розрахунків серед користувачів платіжних карток.

Оцінюючи діяльність Акціонерного банку «Південний» на ринку платіжних карток, варто зазначити, що експерти називають банк «одним з найдинамічніших, одним з кращих приватних банків України. Акціонерний банк "Південний" пропонує широкий вибір послуг стосовно платіжних карток, які охоплюють приватних клієнтів, малі та середні підприємства, а також корпоративний сектор, пропонуючи різні пакети, рівень обслуговування та привілеї. Акціонерний банк "Південний" займає високу позицію на ринку послуг платіжних карток, що підтверджується позитивною динамікою фінансових результатів.

Розглянуто заходи організації безпеки, які були впроваджені Акціонерним банком «Південним» щодо усунення шахрайства с платіжними картками. Зазначено, що організація безпеки банку з платіжними картками можна поділити на такі два сектора: організація діяльності банку з платіжними картками та організація безпеки держателів платіжних карток.

У третьому розділі **«Напрями підвищення рівня безпеки вітчизняних банків на ринку платіжних карток України»** аналізовано міжнародний досвід підвищення безпеки банків щодо використання платіжних карток та зроблені висновки, що однією із найрозповсюдженіших та актуальних проблем є проблема відмивання грошей, де важливу роль відіграє група розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням доходів (FATF). У світі існують різні організації, які займаються підвищенням безпеки використання платіжних карток, серед яких є: Payment Card Industry Security Standards Council (PCI SSC), Europol, Interpol та Федеральне бюро розслідувань (FBI).

Міжнародний досвід підвищення безпеки щодо використання платіжних карток включає в собі різноманітні практики та технології, які дозволяють зменшити ризик шахрайства та зловживання картками. До них відносять: Чіп-карти EMV (Europay, Mastercard та Visa), 3D Secure, надійні

паролі та PIN-коди, моніторинг транзакцій, безконтактні платежі, захист від фішингу та шахрайства, блокування картки.

Міжнародний досвід підвищення безпеки використання платіжних карток показує, що безпека є ключовим аспектом для успішної безготівкової транзакції. Це вимагає не лише застосування новітніх технологій та стандартів безпеки, але й активної участі споживачів та підприємців у збереженні конфіденційності та захисту своїх платіжних карток від шахраїв та зловмисників.

Розглянуто проблеми та напрямки удосконалення організації безпеки банку з платіжними картками. Важливу роль у забезпеченні безпеки банку, що працює з платіжними картками відіграє фінансовий контролінг. Основні завдання фінансового контролінгу полягають у забезпеченні ефективного використання фінансових ресурсів, уникненні шахрайства та фінансових ризиків, а також забезпеченні дотримання законодавства та внутрішніх правил банку.

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі наведено теоретичний аналіз та розглянуто завдання, пов'язані з організацією безпеки в банківських установах щодо операцій з платіжними картками, а також запропоновані рекомендації щодо покращення заходів протидії шахрайським операціям.

За результатами виконаної кваліфікаційної роботи зроблено такі висновки:

1. На основі аналізу теоретичних напрацювань визначено розуміння сутності поняття «організація безпеки банків щодо операцій з платіжними картками», яке запропоновано визначати як систему заходів щодо забезпечення ключових інтересів банку. Визначено, що організація безпеки банку має велику значимість та вплив серед усього фінансового сектору.

2. Автором сформовано етапи рівнів безпеки платіжних карток, які мають свій ступінь відповідальності, та охарактеризовано основні завдання безпеки під час процесу дії певного рівня. Розглянуто правове забезпечення безпеки захисту банку, які відображені в законах України, постановах НБУ та наказах. На основі дослідженого законодавства, було виокремлено рекомендації щодо вдосконалення чинного законодавства та протидії зловмисної діяльності з платіжними картками в Україні.

3. В результаті проведеного дослідження сучасного стану ринку платіжних карток в Україні, можна стверджувати, що протягом останніх років обсяги і кількості операцій з платіжними картками стрімко збільшуються, також спостерігається збільшення платіжних карток, торгівельних терміналів, але скорочення кількості банкоматів, що свідчить про розвиток та широке застосування безготівкових розрахунків.

4. Доведено, що діяльність Акціонерного банку «Південний» на ринку платіжних карток має позитивну тенденцію на ринку платіжних карток. Акціонерний банк "Південний" пропонує різноманітні пакети послуг

стосовно платіжних карток, що охоплюють різний сектор клієнтів, пропонуючи різний рівень обслуговування та привілеї. Фінансові результати підтверджують позитивну динаміку, тож Акціонерний банк "Південний" займає високу позицію на ринку послуг платіжних карток.

5. Щодо напрямів в організації безпеки роботи, для підвищення якості безпеки Акціонерний банк «Південний» постійно удосконалює заходи безпеки з платіжними картками, за різними класифікаціями. Автором виокремлено сектори, на які варто поділити організацію безпеки, Акціонерний банк «Південний» приділяє увагу таким секторам як організація діяльності банку з платіжними картками та організація безпеки держателів платіжних карток. Акціонерний банк «Південний» забезпечує безпеку платіжних карток, шляхом доцільного навчання працівників, перевіркою потенційних клієнтів та інформуючи клієнтів про можливі шахрайські операції.

6. У роботі проаналізовано досвід зарубіжних країн щодо вимог FATF. Було проаналізовано міжнародний досвід щодо підвищення безпеки використання платіжних карток, що включає різноманітні практики та технології, спрямовані на зменшення ризиків шахрайства та зловживання картками. В роботі наведено приклади запропонованих стандартів, які гарантують безпеку платіжних карток та захист конфіденційної інформації. Також розглянуті питання кібербезпеки з платіжними картками та викладені основні ключові принципи стратегій.

7. Визначено роль фінансового контролінгу у забезпеченні безпеки банку, щодо платіжних карток та перелічено його основні етапи. Надано рекомендації стосовно покращення безпеки з використанням платіжних карт на основі рівнів, які були детально розглянуті в підрозділі 1.2 роботи. Для забезпечення безпеки використання платіжних карток, банк повинен регулярно проводити аудит та оцінку ризиків, надавати клієнтам інструменти захисту та проводити навчання з питань безпеки.